

KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ

CUMHURİYET MECLİSİ

TUTANAK DERGİSİ

6. Birleşim
25 Temmuz 1985, Perşembe

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
1. Hükümet Programının okunması.	99-123

Sözlerime başlamadan önce, 15 Kasım 1983'te Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin ilânıyla taçlandırılan ve 22 yıllık özgürlük mücadelemizin bir ürünü olan bugün ulaştığımız barış, güvenlik ve özgürlük ortamına çanları pahasına katkıda bulunan Mehmetçik ve Mücahitlerimize minnet ve şükran duygularımızı ifade ederken aziz şehitlerimizin manevi huzurunda saygı ile eğiliriz.

Oluşturulmuş bulunan Koalisyon Hükümetimiz gerek felsefi gerek uygulamalarıyla bir işbirliği hükümeti olacak ve hangi siyasi partiden olursa olsun toplum bireyleri arasında bölücü değil birleştirici bir rol oynayacaktır. Her zaman savunucusu olacağımız ulusal dayanışma ve beraberlik ruhu, gerek Kıbrıs sorununun içinde bulunduğu hassas dönem, gerekse üstesinden gelinmesi gereken ekonomik ve sosyal sorunların aşılabilmesi açısından gereklidir.

Her alanda karşılaşılabileceğimiz sorunların aşılmasında ve bu sorunlara etkin ve süratli çözümler getirilmesinde, her zaman olduğu gibi Anavatanla dayanışma ve işbirliği içerisinde hareket etmeyi şaşmaz bir hedef olarak kabul ettiğimizi belirtmek isterim. Kıbrıs Türk Halkının güvenliğinin her türlü tehlikeye karşı korunması, siyasal, sosyal ve ekonomik alanlarda gelişmesi, Türk Ulusunun kopmaz bir parçası olduğu inancını daima korumakla mümkündür. Atatürk ilke ve devrimlerine içten bağlılık icraatımızın temelini oluşturacaktır.

Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; Kıbrıs Türk Halkının birliğini, bütünlüğünü, mutluluk ve esenliğini her türlü parti mülâhazasının üstünde tutmak vazgeçilmez ödevimiz olacaktır. Anayasamızın getirdiği temel hak ve özgürlükleri özüne dokunmadan korumanın, insan haklarına saygı ve çoğulcu demokratik rejimin temel koşulu olduğu inancı içerisindeyiz. İktidar ve muhalefet olarak siyasi partilerin, demokratik düzenin temeli olduğuna ve birbirlerini tamamlayıcı bir işlevleri bulunduğuna inanmaktayız. Bu inanç içerisinde Hükümetimiz, muhalefetle yapıcı ve sağlıklı bir diyalogtan yanadır.

Hükümetimiz sorunlara yaklaşım ve uygulamalarında Anayasamızın öngördüğü sosyal hukuk devleti ilkelerine ve hukukun üstünlüğü prensibine her zaman sadık kalacaktır.

Devletimizin kökleştirilip tanıtılmasına öncelikli önem atfeden Hükümetimiz, bunun gerçekleşebilmesi için ekonomik kalkınmamızın da elzem olduğuna inanmaktadır. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin siyasi ve ekonomik yönden güçlendirilmesinin Kıbrıs sorununun çözümüne de önemli katkıda bulunacağına muhakkak gözyle bakmaktayız. Kalkınmayı sadece ekonomik gelişme olarak değil siyasal, sosyal ve kültürel alanları da kapsayan kapsamlı bir olgu olarak tanımlayan Hükümetimiz, kalkınma politikasının temel hedefi olarak halkımıza ve yurttaşlara daha iyi yaşam koşulları sağlama, güvenilir bir devlet örgütü ve otoritesi kurabilme, demokratik ilkeler ve sosyal hukuk devleti ilkesinden ödün vermeden köklü ve sağlam bir ekonomik, sosyal ve kültürel bünyeye sahip olmayı kendisine amaç edinecektir.

Ekonominin sağlıklı, ek iş alanları yaratan, üretimi, yatırımları ve dış satımı artırıcı ve işsizliği önleyici bir düzeye ulaştırılması için çok yönlü ve kapsamlı ekonomik ve mali önlemler alınacaktır. Potansiyeli herkesçe kabul edilen turizmimizin geliştirilmesi için gerekli bütün önlemler alınacak ve ulaşım sorununun çözülmesine öncelik verilecektir.

1. Pahalılık ve enflasyon sorununu çözümlemek amacıyla gerekli önlemlerin alınması konusu hükümetin acil olarak el atacağı konular olacaktır.

2. Anayasanın ilgili kuralına bağlı olarak beş yıllık kalkınma planı ve geçiş yılı programı yapılacaktır:

3. Ekonominin Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ni kendi ayakları üzerinde duran kendi kendine yeterli duruma getirilmesi amacımızdır.

Siyasal istikrarın temeli olan sosyal refahın adil biçimde yaygınlaştırılması için ciddi ve bilinçli adımlar atılacaktır.

Basının, Devletimizin tanınmasında, davamızın savunulmasında ve Toplumumuzun bilinçlendirilmesinde büyük katkıları olduğuna inanan Hükümetimiz, basınla olan ilişkilerin geliştirilmesine ve basın sorunlarının çözümlenmesine çalışacaktır.

BRT Kurumunun kuruluş yasasına uygun olarak bağımsız ve tarafsız yayın yapma ilkesi gözetilecektir. Partilerin radyo ve TV'den yararlanması, yasal kuralara bağlanacaktır. Çağdaş bir basın yayın yasası çıkarılacaktır.

Adli sistemde Tecil Kurumu getirilecek, infaz konusu ele alınarak çağdaş gelişmelere göre yeniden düzenlenecektir.

Yürürlükteki mevzuatın saptanması, ayıklanması ve derlenmesi etkinlikleri ile yasa tasarılarının, belirli ilke ve ölçülere bağlı olarak tek elden hazırlanması yönünde etkinlikleri yürütmek üzere Başbakanlığa bağlı olarak bir merkezi mevzuat birimi oluşturulacaktır.

Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; Kamu personelini hizmetin bir parçası ve hizmetle kaynaşmış bir öge olarak kabul eden ve bu niteliği ile de kamu personelinin hizmet verirken yansız hareket etmesi, Devlet ve Yurttaş arasındaki ilişkilerde güveni sarsıcı davranış ve tutumlardan kaçınması ve tüm eylem ve işlemlerinde yasalar ve objektif hukuk kuralları çerçevesinde görev yapması gerektiğine inanan Hükümetimiz, Hizmetlerin etkili ve verimli bir biçimde

yerine getirilmesi bakımından hizmetleri yerine getirecek personelde aranacak nitelik ve koşulların iş değerlendirmelerine bağlı olarak belirlenmesine; görev, yetki ve sorumlulukların önceden kesin çizgilerle somutlaştırılmasını ve maaş ve ücretlerin bu çerçevede görev, yetki ve sorumluluklar ölçüsünde saptanmasını gerekli sayar; kamu hizmetlerinin yurttaşlara ulaştırılmasında, kolaylığın, çabukluğun yerinde ve ucuza hizmet sunmanın ve bürokratik engellerin ortadan kaldırılmasının egemen kılınması yönünde gerekli yasal önlemleri almayı ve hizmet birimlerinin bu esaslara uygun olarak örgütlenmesini gerçekleştirmeyi zorunlu görür. Bu amaçlara ulaşmak için Kamu Görevlileri Yasası gözden geçirilecek ve sürekli düzenlemeler yapılacaktır.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Kıbrıs Türk Halkı, Türk Ulusu'nun ayrılmaz bir parçasıdır. Tüm tarih, kültür, din, dil ve bilim mirasını paylaştığımız Türkiye Cumhuriyeti ile ilişkilerimiz her zaman olduğu gibi kardeşçe dayanışma içerisinde ve öncelikli bir yaklaşımla geliştirilecektir.

Kıbrıs Türk Halkı'nın meşru ve önüne geçilmesi imkânsız iradesinin kaçınılmaz bir sonucu olarak 15 Kasım 1983'te ilân edilen Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin "Yurtta Sulh, Cihanda Sulh" ilkesine dayanan barışçı dış politikasının bir parçası olarak Hükümetimiz, Dünyada, Akdeniz bölgesinde ve yakın bölgemizde barışın korunmasına hizmet etmeyi kendisine görev bilecektir. Bunu yaparken her ülke ile dostluk, karşılıklı saygı ve birbirlerinin içişlerine karışmama esaslarına dayalı ilişkiler kurmayı amaçlayan çağdaş bir politika gütmeye, dış siyasetimizin temelini oluşturacaktır.

Kıbrıs konusunda, iki kesimli (bi-zonal)? coğrafi zemine dayalı, Enosis'e kapalı, Türkiye'nin etkin garantisini içerecek, Kıbrıs Türklerine ekonomik, sosyal ve kültürel alanda gelişme olanağı veren, her alanda eşitliği koruyan, Kıbrıs Türklerinin dış dünya ile direkt irtibat kurma hakkına gölge düşürmeyen, Kıbrıs Türk ve Rum halklarını daima iyi komşuluk ilişkileri içinde tutacak, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Devleti tarafından kabul edilebilir federal bir çözüme ulaştırılması için iyi niyetle görüşmelerin sürdürülmesine çalışılacaktır.

Genç Cumhuriyetimizin ekonomik, siyasal, sosyal ve kültürel alanda geliştirilip dış dünya ile olan ilişkilerinin artırılması ve dünya devletleri camiası içerisinde hak ettiği yeri alması, kökleştirilip tanıtılması ve bu konuda etkin çaba gösterecek temsilcilikler açılması için harcanan çabalar yoğunlaştırılarak sürdürülecektir.

Çeşitli ülkelerde halihazırda faaliyet gösteren Temsilciliklerimizin kuruluş ve çalışmaları yeniden gözden geçirilecek. Özellikle Türklerin yoğun olduğu merkezlerde bulunan Temsilciliklerimizin etkin faaliyet gösterebilmelerini sağlamak için, kadro değişikliği de dahil, gerekli idari düzenleme ve denetlemelerin yapılması yönüne gidilecek ve bu konuda Dışişleri Dairesi Kuruluş, Görev ve Çalışma Esasları Yasası'nın ilgili maddelerine işlerlik kazandırılacaktır.

Dış politikaya yön verecek ve onu uygulayacak olan Dışişleri Örgütümüz içte ve dışta koşulların gerektirdiği düzeyde örtülendirilecek, bu konuda Devletimizi dışta başarıyla temsil edebilecek eleman yetiştirilmesine öncelik verilerek eğitim programları düzenlenecek ve çeşitli ülkelerde, uygun formüllerle temsilcilik görevini üstlenecek merkezler açılacaktır.

Dışişleri Örgütümüzün bünyesinde yapılacak idari ve diğer düzenlemelerle bu örgütümüzün etkinliği artırılacak ve ulusal davamızın savunulmasıyla dış dünyaya tanıtılıp benimsetilmesindeki rolü en üst düzeye çıkartılacaktır.

Yurt dışında çeşitli ülkelerde yaşayan onbinlerce Kıbrıslı Türk ve kurdukları örgütlerle ilişki kurmak veya kurulmuş olan ilişkileri yoğunlaştırarak sürdürmek; bu soydaşlarımızın sorunlarına sahip çıkmak ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin tanıtılıp davamızın savunulmasında onlardan yararlanmak Hükümetin başlıca amaçları arasında yer almaktadır. Bu amacın gerçekleştirilebilmesi için Dışişleri Örgütü bünyesinde bir Dış Türkler Masası oluşturularak gerekli idari ve mali olanaklarla donatılması Hükümetin görevleri arasındadır.

Uluslararası ilişkilerin son derece karmaşık olduğu bir dönemde yaşamaktayız. İnsanlığı tehdit eden sorunların başında gelen terörizmle mücadelede uluslararası işbirliğinin elzem olduğuna inanan Hükümetimiz, bu konuda dünya ülkeleri arasında doğabilecek işbirliği olanaklarına katkıda bulunmayı kendisine amaç edinecektir.

Filistinli Kardeşlerimizin haklı davalarını desteklemeğe ve İslâm dünyası ile işbirliğimizi İslâm Aleminin dayanışma ruhu çerçevesinde yoğunlaştıracak tedbirleri almaya devam edeceğiz.

Dünyada açlıktan yüz binlerce insan kıvrılırken süper Devletlerin silâhlanmaya yaptıkları harcamaların İnsanlığa mutluluk getirmeyeceğine inanan Hükümetimiz adına, bu insancıl sorunun çözümlenmesi için maddi ve manevi olanaklarımızı seferber etmeğe kararlı olduğumuzu belirtmek isterim.

Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; belediyelerin güçlendirilmesi, daha etkin kamu görevi yapmaları, fiyat denetiminde etkin rol oynamaları sağlanacak; bu arada kendilerine görevleri oranında mali güç sağlanacaktır.

Bölgesel yerel yönetimler konusu ciddi bir incelemeye tabi tutulacak ve sonuca göre bu konuda ciddi adımlar atılacaktır.

Köy içi yolları devlet tarafından yapılacaktır.

Hükümetimiz, Anayasamızda öngörülen süre içinde eşdeğer konusunu tamamlamayı esas amaç olarak görmektedir.

Eşdeğer uygulamalar bölge bölge ele alınıp kesinlikle sonuçlandırılacaktır. Bu çalışmalarda haksız olarak tutulan fazla kaynaklar ile mevcut olan diğer kaynaklar hak sahiplerine dağıtılacaktır.

Puan satış işlemleri, yasanın öngördüğü kurallara uygun olarak yapılacaktır.

Ayrıca yine Anayasanın öngördüğü biçimde ve süre içinde eşdeğer dışındaki hak sahiplerine de hazırlanacak bir yasa çerçevesinde kesin tasarruf belgesi verilmesine çalışılacaktır.

Şehit ve Hadise Kurbanı çocuklarına birer arsa, mukavemetçi, mücahit ve Türk Barış Kuvvetleri Mensuplarına puan verilmesini öngören yasaların uygulanmasına gidilecektir.

Yerleşim yerlerindeki vatandaşların üretimi ile sosyal ve ekonomik esenliklerinin artırılmasına yönelik projelerin uygulanmasına devam edilecektir.

Konut açığının giderilmesi ve konut kiralarında artışın aşağılara çekilmesi için konut üretiminin zorunluluğuna inanan Hükümetimiz, konut açığının yoğunluk kazandığı yörelerden başlayarak tüm ülke düzeyinde gereksinimler gözetilerek konut üretimine geçilmesi ve toplu konut üretim etkinliklerinin desteklenmesi yönünde çaba harcanacaktır. Toplu konut üretiminde gerekli alt yapının Devlet eliyle yapılmasını sağlayacak ve finansman konusunda çözüm getirecek önlemler alacaktır. Yurt çapında konut sorununun çözümü ile görevli örgütsel yapının gelişmesi sağlanacaktır.

Kentlerin plânlı ve sağlıklı gelişmelerinin sağlanması için çağdaş imar yasaları ve imar plânları ivedilikle yapılacak, bu arada imar plânlarına uygun olarak yerel yönetimlere gerekli arazi tahsisleri yapılacaktır.

Doğa ve çevre korunacaktır; bununla ilgili gerekli düzenlemeler yapılacaktır.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Hükümetimiz, ekonomik hedeflerin demokratik bir ortam içinde gerçekleşmesi ve ekonomik düzenin ürünlerini tüm toplum katlarına yayabilmesi için gerekli önlemleri alacaktır.

Ozel kuruluşlar, Kooperatifler, KİT'ler ve diğer ekonomik kuruluşların çoğulcu rekabet esasına dayalı ekonomik düzen içinde çalışmalarını sağlanacaktır.

Karma Ekonomik Sistemin bütünlüğü içinde kalkınmanın sürekli ve sağlıklı gelişmesini sağlayacak önlemler Devlet eliyle alınacaktır.

Kalkınma Bankasının süratle kurulması ve bu kuruluş aracılığıyla sanayinin ve turizmin teşvik edilmesi, küçük esnafın kredi kaynaklarını takviye edici önlemlerin alınması sağlanacaktır.

Hükümetimiz, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Merkez Bankasının çağdaş bir Merkez Bankası olarak görev yapması gereğine inanır. Merkez Bankası, bankaları denetleyen, faiz ve para ile menkul kıymetler piyasalarını düzenleyen bir banka olarak düzenlenecektir. Devlet Bankalarının kuruluş amaçları doğrultusunda çalışmalar yapmaları sağlanacaktır.

Ekonomik kalkınmamızın uluslararası rekabete dayanır biçimde gerçekleşmesi amacı ile, Devletin ekonomik alandaki girişim ve faaliyetleri, verimlilik, yönetimde başarı ve piyasanın denetlenmesi kriterleri çerçevesinde yeniden gözden geçirilip düzenlenecektir. İstihdam konusu özellikle gözönünde bulundurulacak, verimsiz, gelişmeyen ve ekonomiye yük olup kaynak israf eden ekonomik kurumlar, devlet iştirakleri ve Kamu İktisadi Teşebbüsleri topluma ve devlete yük olmaktan çıkarılacaktır. Ekonomik Kurumlar, Devlet iştirakleri ve Kamu İktisadi Teşebbüslerinde alınacak kararların, yetkili ve deneyimli yöneticiler tarafından belirli özerklikler çerçevesinde, kârlılık ve modern işletmecilik prensipleriyle, alınmaları sağlanacak; bu yönde başarılı yöneticiler ödüllendirilecektir.

Vergi sistemi çağdaşlaştırılacak, dar gelirlilerin vergi yükümlülüğü hafifletilecek, vergi mekanizması etkin ve süratli bir yapıya kavuşturulacaktır.

Eşel Mobil sistemi uygulanmaya devam edilecektir.

Subvansiyonlar, spesifik ve belli amaçlara yönelik olarak uygulanacaktır.

Ülkemizin sermaye ve modern teknoloji konularındaki açığını kapatmak için, dış ülkelerdeki Türklerin Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ne sermaye aktarması ve burada mal ve hizmet üretmesi özendirilecektir.

Üçüncü ülke kaynaklı sermaye ve yatırımlar ise, karşılıklı yararlar sağlama, tarafların haklarını gözetme ve ülkeye modern teknolojiyi getirme koşullarıyla teşvik edilecektir.

Gümrük ve diğer ilgili mevzuat günün koşullarına göre yeniden gözden geçirilecektir.

Off-shore hizmetlerinin ülkemize cezbedilmesi için gerekli önlemler alınacaktır.

İhalelerin ve buna bağlı artırma ve eksiltme işlemleri ile ve işlemleri yürütecek komisyonun oluşumu, yetki, görev ve işleyişine ilişkin hususlar yasal düzenlemeye bağlı tutulacaktır.

Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; Atatürk İlkeleri, milli eğitimimizin temeli olmaya devam edecek ve bu amaçla bütün öğretim kurumlarındaki öğrencilere Atatürk İlkeleri ile pekişmiş milli şuur, bilgi ve becerilerin kazandırılmasına devam edilecektir.

Milli Eğitim Yasa Tasarısı, bu bilinçle ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin varlığı, halkının birlik, beraberlik ve bölünmezliği ve Türk Milletinin kopmaz bir parçası olduğu gerçeği ışığında ve Kıbrıs Türk Halkının kendisine özgü nitelikleri de dikkate alınarak gözden geçirilecek ve yasalaştırılacaktır.

Okul öncesi eğitim yaygınlaştırılacak ve bu eğitimi veren okullar çağdaş eğitsel araç ve gereçlerle donatılarak eğitimdeki verimin yükseltilmesi sağlanacaktır.

Tüm yurttaşlara, çevresi ile bütünleşebilen ortak bir temel eğitim sağlanacak; ayrıca genel kalkınma hedeflerine uygun olarak ekonomik ve sosyal gereksinmelerle eğitim etkinlikleri arasında bir denge oluşturularak ülkemizin ihtiyacı olan insan gücünü yetiştirmek için gerekli önlemler alınacaktır.

Eğitimde fırsat ve olanak eşitliğinin yaygınlaştırılması için gerekli önlemler alınacak, burs ve nakdi yardımlar, günün koşullarına uygun bir hale getirilerek yaygınlaştırılacaktır.

Ülkemiz koşullarına uygun, çeşitli fakülteleriyle içe ve dışa dönük olarak kendi üniversitemizin açılması ivedilikle gerçekleştirilecektir.

Sanayi, tarım ve hizmet sektörlerinde kısa sürede verimi artıracak teorik ve uygulamalı kurslarla yaygın eğitim faaliyetlerine önem verilecektir.

Orta öğretim gören öğrencilerin çağdaş metodlarla ve teknolojinin gerektirdiği imkânlarla yetişmeleri için gerekli önlemler alınacak, kalkınma hedeflerine de uygun olarak nitelikli insan gücü ihtiyacının karşılanabilmesi için mesleki ve teknik eğitim çağı gereklerine uygun biçimde düzenlenecek ve mesleki, teknik eğitime ağırlık verilecektir.

Öğretmenlerin ve eğitimcilerin etkin görev yapmalarında kendilerini sürekli yenileyebilmeleri ve mesleki formasyonlarını geliştirmeleri için gerekli hizmetiçi eğitim düzenlemelerine önem verilecek, öğretmenlerimizin çalışma koşulları iyileştirilerek özlük hakları korunacaktır.

Sporun tanıma ve tanıtımda etkin bir araç olabileceği gerçeğinden hareketle Uluslararası yarışmalara katılmak için gerekli tüm çabayı göstermek ilkelerimizden birini oluşturacaktır. Gençliğin her alanda üstün bir düzeye çıkarılması için gerekli önlemler alınacak ve kitle sporunun geliştirilmesi üzerinde özenle durulacaktır.

Spor tesislerinin özellikle Atatürk Spor Sitesi ve Kapalı Salonlarının bekletilmeden tamamlanabilmesi ve çok yönlü olarak etkin bir biçimde devreye konabilmesi için gerekli önlemler alınacak spor sahaları ve tesisleri tüm ülke sathına yayılacaktır.

Toplumumuzun gelişmesinde ve devletimizin yücelmesinde gençlerimizin üstlendikleri ya da üstlenecekleri görev ve yükümlülükleri lâyıkıyla yerine getirebilmelerini sağlamak için onları becerilerle donatmak ve her türlü sorunlardan arındırmak amacımızdır. Gençlerimizin boş zamanlarını kendileri ve ülkemiz için yararlı biçimde değerlendirmelerine ve iyi alışkanlıklar kazanmalarına yardımcı olmak ve bu suretle onların fikir düzeylerini geliştirmek düşüncesiyle, onların okul içinde ve dışında kültürel, sanatsal ve sportif çalışmalarına katılmalarını ve bu tür etkinliklerden yararlanmalarını sağlamak amacımızdır. Bu amaçla ilgi duydukları alanlarda bilgi, beceri ve yeteneklerini geliştirebilmeleri için halk dansları, müzik çalışmaları, spor çalışmaları, bilimsel ve teknik çalışmalar ve benzeri uygulamalar yapabilmeye imkânları sağlanacak ve bu maksatla mevcut gençlik merkezleri geliştirilecek ve çoğaltılacaktır.

Çıracılık ve Askerlik konuları ele alınacak, dış ülkelerde yaşayan gençlerin mükellefiyetleri için özel tedbirler ve kolaylık sağlayıcı önlemler alınacaktır.

Aydın ve Atatürkçü din adamlarının yetiştirilmesine özen gösterilecek ve din eğitiminin Devletin gözetim ve denetimi altında gerçekleştirilmesine çalışılacaktır.

Eğitimde birliğin sağlanması için gerekli düzenlemeler yapılacaktır.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; ekonomimizde önemli bir yeri olan tarım sektörünün her yönden geliştirilmesi, üretim araçları ile işgücü ilişkilerinin dengelenerek tarımsal verimliliğin artırılması ve bu sahada çalışanların gelir ve refah düzeyinin yükseltilmesi için her türlü önlemler alınacaktır.

Şöyle ki:

- Toprak ve meraları koruma ve ıslâh işleri,
- Sulama tesisleri inşaatı,
- Yeraltı sularının geliştirilmesi,
- Makine ve teçhizatın yaygınlaştırılması,
- Sulama Yöntem ve Sistemlerinin geliştirilmesi,
- Sertifikalı ve elit tohum üretimi,
- Tarımsal araştırma ve üreticilerin eğitimi,
- Furfanda sebzeçilik alt yapı yatırımlarının geliştirilmesi,
- Hayvan neslinin ıslâhı ve verim kabiliyetlerinin yükseltilmesi,
- Hayvansal ve Bitkisel zararlılarla yaygın mücadele konularında hazırlanan projeler çerçevesinde faaliyetler daha etkin bir şekilde sürdürülecektir.

Tarımsal girdilerin ve ilâçların zamanında temini ve kullanılması sağlanacak ve tarımsal alt yapının geliştirilmesi yanında kredi avans taban fiyatı ve uygun sübvansiyonlarla üretim yönlendirilecektir.

Tahıl ürünlerimizin sağlıklı depolanması için modern silolar yaptırılacak ve bu dönemde özellikle ihracata yönelik tarımsal ürünlerin işleme ve pazarlama konularına önem verilecek, üretim azami seviyeye çıkarılacaktır.

Tarımsal ürünlerimizin iç piyasada fiyat istikrarlarının korunması için gerekli önlemler alınacak, Süt Endüstrisi Kurumu ile Toprak Ürünleri Kurumunun yapısal durumu geliştirilerek etkinlikleri artırılacaktır.

Çiftçimizin güvenliği için yaşama geçirilen Tarım Sigortasının kapsamadığı alanlara da yaygınlaştırılması yönünde başlatılan çalışmalar sonuçlandırılacaktır.

Tarımsal Araştırma Enstitüsünün kuruluşu ile ilgili gerekli yasal düzenleme öncelikle yapılacaktır.

Et kombinasi projemiz 1987 yılı içinde tamamlanacak, böylece et fiyatlarının istikrara kavuşması yanında, hayvan kesimlerinde elde kalan artıklar ekonomik biçimde değerlendirilecek, dışsatımımıza yeni boyutlar kazandırılacaktır.

Su ürünlerinden yararlanmak için balıkçılık sektörüne gerekli teknik yardım ve kredi olanakları sağlanacaktır.

İçme ve sulama sularının rasyonel kullanımı için idari ve yasal tedbirler alınacak, Su İşleri teşkilâtı yeniden organize edilecektir.

1986 yılında sonuçlanması beklenen Lefkoşa-Gazi Mağusa kentlerimizin içme suyu projesine kesintisiz ve süratle devam edilecektir.

Sulama sistemlerinin islahı ve kıt olan su kaynaklarımızın en tasarruflu ve en verimli bir şekilde kullanılmasını sağlamak için, deneyimleri yapılan sulama yöntemlerinin yaygın bir şekilde kullanımı yönünde başlatılan teşvik ve çalışmalar, hızlandırılacak ve üreticilerimiz kredilerle desteklenecektir.

Su kaynaklarımızın geliştirilmesi ve değerlendirilmesi için gölet ve barajların projeleri yaşama geçirilecektir. Öncelikle Gönendere Barajının yapımına önümüzdeki günlerde geçilecektir.

Mevcut ormanlarımızın korunması yanında, çeşitli nedenlerle ağaçsız kalan orman alanları yeniden ağaçlandırılacak, orman içi haberleşme ve ulaşımın geliştirilip ihtiyacı karşılayacak seviyeye yükseltilmesi için halen uygulamada olan projelerin

hızlandırılmasına özen gösterilecektir. Halkın artan dinlenme ihtiyacını karşılamak amacıyla yeni mesire yerleri ve Ulusal parkların tesisi yönünde başlatılan ve olumlu sonuçlar veren çalışmalar aralıksız sürdürülecektir.

Meteoroloji hizmeti, Devletin her alandaki planlama çalışmalarında gerekli bilgileri sağlayacak şekilde geliştirilecektir.

Üretici birlikleri yasal statüye kavuşturulacaktır. Üreticilerin, kendileri ile ilgili kurum ve kuruluşların yönetiminde temsil edilmesi sağlanacaktır.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Hükümetimiz, gerçek kooperatifçiliği, hem ekonomimizin, hem de sosyal düzenimizin ayrılmaz bir parçası olarak görür ve üretimi artırmayı, gelir dağılımını iyileştirmeyi ve üyelerine karşılıklı güven ve dayanışma içinde ekonomik ve sosyal yararlar sağlamayı amaçlayan faaliyetler bütünü olarak değerlendirir. Kooperatiflerin öngörülen yararları sağlayabilmeleri için, Devletin destek, yardım ve denetiminin gerekli olduğuna inanan Hükümetimiz, kooperatiflerin bu çerçevede dışına taşarak, amaç dışı faaliyetlerde bulunmasına izin vermeyecek bir yapı ve işleyişe kavuşturulmalarını sağlayacaktır. Hükümetimiz, kooperatifçiliği bir ekonomik ve sosyal örgütlenme ve faaliyet alanı olarak kabul eder ve teşkilatlanmalarını, düzenle çalışmalarını ve eğitimlerini hızlandıracak yasal düzenlemeleri zorunlu sayar. Bu amaçla, demokratik ve çağdaş bir Kooperatif Yasası çıkarılacaktır.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; ülkemizin konumu ve bir ada oluşu gözönünde bulundurularak, ticaretin artırılması ve ülkemizin bu yoldan edindiği gelirlerin yükselmesi için tüm önlemler alınacaktır. Dış ticaretimizde pazarlama ve çarşı araştırması konularına önem verilecek ve ilgili meslek kuruluşlarıyla sürekli işbirliği yapılarak, ticaret etkinliklerimiz her yönüyle geliştirilecektir.

İhracata dönük üretimin artırılması için ihracatı teşvik primleri ve uluslararası pazarlama teknikleri kullanılacak, ulaşım geliştirilerek dış ticaret açığımızın azaltılması çalışmalarına devam edilecektir.

Yerel üretim ve ithalâtle sağlanan mal arzının devamlı, düzenli ve ekonomik şekilde tüketiciye ulaşması sağlanacak, mal arz ve kalitesi yükseltilecektir.

Anavatandan yapılan ithalâta ek olarak, üçüncü ülkelere yapılan ithalâta da bürokrasi asgariye indirilip basitleştirilecektir.

İhracatımızın, teşvik önlemleriyle üçüncü ülkelere yönlendirilmesi, ithalâtımızın ise mümkün mertebe Anavatan'dan sağlanmasına çalışılacaktır. Sanayi ürünleri ihracatının artırılarak ticaret açığının azaltılması, hammadde olarak ihraç edilen ürünleri işleyecek tesislere öncelik verilmesi, yerel sanayimizin korunması, ulusal sanayimizin temel ilkeleri olacaktır. Uygun yatırım alanları olarak belirlenen sanayi dalları her türlü teşvik gösterilerek yatırımlara açılacaktır.

Ülkemizdeki Serbest Bölge ve Limanın daha etkili ve verimli çalışması ve ülke ekonomimize olumlu katkıları artırması için, geliştirilecek, modern teçhizat araç ve gereçlerle donatılacak ve yatırımcılara daha çekici bir hale getirilecektir.

Kıbrıs Türk Elektrik Kurumu'nun faaliyetleri, topluma daha iyi hizmet verebilmek amacı ile yeniden düzenlenecektir. Bu düzenleme içinde Tarım ve Sanayinin gereksinimleri gözönüne alınacaktır.

Akaryakıt politikası, tüketici gereksinimleri ve Tarım ve Sanayi ihtiyaçları gözönünde bulundurularak yürütülecektir.

Kıbrıs Türk Standartları Enstitüsü kurulacak ve ülkede süratle standartlaşma başlatılacaktır.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Devlet hizmetlerinin etkin bir şekilde yerine getirilmesi için güçlü bir Makine Parkı oluşturulacaktır.

Yapımı sürdürülen Yeni Lefkoşa-Girne Yolu daha önce belirlenmiş olan programa göre zamanında tamamlanacaktır.

Mevcut yolların Bakım ve Onarımı yanında geometrik ve fiziki standartlarının yükseltilmesine çalışılacak, Grup Köy Yolları ile Köy içi Yollarının asfaltlanması işlerine devam edilecektir.

Yeşilirmak Köyü Yolu düzeltilenecektir.

Uluslararası alanda, bölgeler arasında ve kırsal kesimlerde kaliteli ve yeterli haberleşme ağını oluşturacak olan sayısal iletişim sistemleri oluşturulacaktır. Teleks sorunu 1985 yılı içerisinde kesinlikle çözümlenecektir.

Ulkenin ekonomik ve sosyal kalkınmasında hava ulaşımının önemli bir etken olmasına çalışılacak, bu amaçla Geçitkale Havaalanı'nın tamamlanması ve Ercan Havaalanının geliştirilmesi için de gerekli teknik teçizat alınarak hizmetlerin kolaylaştırılması sağlanacaktır.

Hava ulaşımındaki dar boğazın aşılmasını temin için Devlet adına uçak satın alınması yönüne gidilecek ve ulaşım konusunda ülkemize direkt insan ve mal akımını kolaylaştıran her türlü önlem alınacaktır.

Limanlarımızda ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti kıyı şeridinde Deniz taşımacılığına yönelik verilen hizmetlerin uluslararası standartlara uygunluğunu sağlamak için gereken araç ve gereçler temin edilecektir.

Girne'deki turistik amaçlı Yeni Limanın yapımına devam edilecek, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti sahillerindeki küçük balıkçı barınaklarından dolgu nedeniyle devre dışı kalanlar faal hale getirilecek, halen faal durumda olanların da tarama işlemleri ile gerekli su derinliği sağlanacaktır.

Limanlardaki Romorkaj hizmetleri için büyük ihtiyaç duyulan ve halen makine ve diğer teçizat donanım işleri sürdürülen romorkörün tamamlanmasına hız verilecektir.

Posta hizmetlerinin etkinliği artırılacaktır.

Tüm Devlet Binalarının tamirat, tadilat veya yeniden inşası ve gerekli bakım ve onarımlarının en uygun ve seri yöntemlerle yapılması sağlanacak, kalkınma plânlarında yer alan yatırımlarda öngörülen bina inşaatları gerçekleştirilecek, bu maksatla ve bilhassa teknik konulardaki yasaların çıkartılmasına çalışılacaktır.

Memleketimizin önemli sektörlerinden biri olan inşaat sektörü sağlıklı bir duruma getirilerek, inşaat ve diğer müteahhitlerin durumu ele alınıp çözümlenecektir.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; koruyucu ve tedavi edici sağlık hizmetleri yurttaşlarımıza zamanında ve düzenli bir biçimde götürülecektir.

Bütün yurttaşlarımızın genel ve zorunlu Sağlık Sigortası kapsamına alınarak, yoksulların sigorta primlerini devletin karşılamasını, kamu ve özel kesime bağlı sağlık kuruluşlarında sigortalıların bakımına olanak tanınarak, hastanın hekimini bizzat kendisinin seçmesi sağlanacaktır.

Sağlık hizmetlerinin daha verimli yürütülebilmesi için her düzeydeki sağlık personeli yetiştirilecek, bilgi ve becerileri artırılacak ve tüm sağlık personelinin kapsayacak biçimde özlük hakları iyileştirilecektir.

.../117.

Doktor, eczaacı, hemşire ve diğer teknik ve idari personelin tam gün mesai ilkesine uygun olarak çalışması sağlanarak, iş verimi artırılacaktır.

Tedavi kurumlarında eksikliği hissedilen yeni ihtisas sahaları açılacaktır.

Sağlıklı bir nesil yetiştirmek amacıyla Aile Plânlaması Hizmetleri başlatılacaktır.

Bulaşıcı, ve sosyal hastalık gruplarında mütalâa edilen Malarya-Tüberküloz, Talassemia, Kanser, Kalp ve diğer hastalıklarla ilgili olarak başlatılan mücadele en etkin düzeyde sürdürülecektir.

Devlet Laboratuvar Dairesinin Mikrobiyoloji, Tıp Laboratuvarının ise Viroloji bölümleri kurulup geliştirilecektir.

Halen inşaatı sürdürülmekte olan Talassemia Merkezi, ilaç imalâtı ve Kanser Tedavisiyle ilgili ünitelerin yapımı hızlandırılarak, süratle tamamlanmasına ve halkın hizmetine sunulmasına çalışılacaktır.

Huzurevindeki eksiklikler giderilerek burada barınanlara yeterli olanaklar sağlanacaktır.

Evlerinde bakım isteyen yaşlı, hasta ve güçsüzlerle ilgili sağlık ve sosyal yardım hizmetlerini içeren bir sistem kurularak geliştirilecektir. Bu amaçla halk sağlığı hemşireliği ve ziyaretçi hemşirelik hizmetleri başlatılacaktır.

Yuva ve yurtlarımızda barındırılan 0-12 ve 12-18 yaş gruplarındaki çocuklarımıza verilmekte olan bakım, eğitim ve diğer hizmetler en üst düzeye çıkarılacaktır.

Muhtaç ve yoksul yardımları, günün koşullarına uygun olarak yeterli ve çağdaş bir yaşam düzeyini sağlayacak bir miktara ulaştırılacaktır.

Şehit ve Hadise Kurbanı Aileleri, Ebeveynleri, Malûl ve Malûl Gazi kişi veya ailelerinin esenlendirilmeleri ve onlara insanlık şeref ve onuruna yakışır şekilde Devlet himaye ve yardımlarının devamlılığı sağlanacaktır.

Şehit ve Hadise Kurbanı kızları ile Devlet katkısı ile kurulan Kızlar Yurdunda yetişen evlenme çağındaki kızlara yapılmakta olan cihaz (çeyiz) (evlenme) yardımlarına devam edilecek ve daha geniş kapsamlı bir uygulama sisteminin geliştirilmesine çalışılacaktır.

Toplumumuzun içinde çeşitli nedenlerle ve çok acil şartlarda yardıma gereksinim duyan kişi veya ailelere kısmen de olsa ihtiyaçlarının giderilmesine katkıda bulunulacak ve zor durumlardan kurtarılma yardımlarına devam edilecektir.

Hastahanedeki yatan veya tedavisi dışarıda devam ettirilen göğüs hastalarının kesin tedavilerinin sağlanıncaya dek gıda ve diğer tüm ihtiyaçları en iyi bir şekilde karşılanacaktır.

İlaçlar tip olarak saptanıp sınırlandırılacak ve hastahane reçetelerinde patent isimleri yazılmayacaktır.

Hastahanedeki ilaç eksikliğine karşı önlemler alınacaktır.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; toplum ve ülkemiz ekonomisinde sürükleyici bir sektör niteliğini taşıyan turizm sektörünün canlandırılması çabalarında önlemler alınması ilkelerimiz arasında olacaktır.

Turizmin gelişmesi için, turistlerle ilgili her türlü hizmetin mükemmelleştirilmesini ve bir master plân çerçevesinde rakip ülkelerdeki uygulamalardan da örnek alınarak, konuya yeniden ve kapsamlı olarak eğilinecek ve gerekli önlemler alınacaktır.

Turizm sektöründe ulaşımdaki tıkanıklıkları gidermek için etkin ve sonuç alıcı bir çalışma yöntemi uygulanacaktır.

Anavatan dışındaki ve özellikle Avrupa ile İslâm ülkelerine yönelik tanıtma ve pazarlama uğraşlarına yeni bir yön verilecek ve bu ülkelerde turizm tanıtma büroları açılmasına çaba gösterilecektir.

Kitle turizmine ağırlık verilirken iç turizmin geliştirilmesine de özen gösterilecektir.

Yatırımların teşviki için özendirici önlemler alınacaktır.

Turizm sektörünün sağlıklı temeller üzerine oturabilmesi için tüm turistik tesis ve yan tesislerle kuruluşların vasıfları, özellikleri ve işletilmeleri ile fiyat politikasını düzenleyecek yasalar çıkarılacaktır. Bu gibi yerlerin düzenli bir şekilde çalışmalarını temin için gerekli denetim yapılacaktır.

Halkın ve turistlerin sahile ulaşmasındaki engeller kaldırılacak; Anayasanın öngördüğü biçimde denizden ücretsiz olarak yararlanması sağlanacaktır.

OTEM geliştirilerek, turizm alanında çağdaş eğitim veren bir kuruluşa dönüştürülecektir.

.../120.

Kültürümüzün ve kültür varlıklarının benimsenip korunması ve yozlaştırılmadan geliştirilmesi üzerinde önemle durulacak; kültür ve moral değerlerimizin canlandırılmasına, yaşatılmasına ve gelecek kuşaklara aktarılmasına özen gösterilecektir.

Kültür varlıkları ile insanlığın ortak malı olan her türlü eski eserlerle, kültür varlıklarının ve tarihsel çevrenin korunması için önlemler geliştirilecek, yeterli düzeyde arkeoloji müzesi açılması gerçekleştirilecektir.

Sanatın özgürce gelişebilmesi ve sanatçının yüceltilmesi için gerekli özendirici önlemler alınacak; sanat ve sanatçılar korunacak; ürün veren sanatçıların Devletçe ödüllendirilmesine gidilecektir.

Millî arşiv ve kütüphaneler geliştirilecektir.

Ulkemizdeki köy ve kasabalarda düzenlenen festival-leri panayır havasından çıkarıp bölgenin üretim potansiyeli ve kültür sanat ağırlıklı festivallere dönüştürülecektir.

Ulkemizde kendini kanıtlamış Kültür-Sanat örgütlerine gösterdikleri başarı ve düzey gözönünde tutularak özendirici maddî ve manevî katkı sağlanacaktır.

Tiyatro, müzik, plastik sanatlar, dil ve edebiyat, folklor ve benzeri kültür-sanat dallarındaki etkinliklerin yaygınlaştırılması için önlemler alınarak bu alanda yapılacak çalışmalar teşvik edilerek desteklenecektir.

Anıtlar Yüksek Kurulunun etkin çalışma yapması sağlanacaktır.

Eski eserler korunacaktır.

Başka ülkelerle kültürel alanda sağlıklı ilişki ve etkileşim sağlanması için çaba harcanacaktır.

Kıbrıs Türk Ansiklopedisi, Kıbrıs Türk Edebiyat Tarihi ve Kıbrıs Türk Sanat Tarihi'nin hazırlanıp yayınlanması yönünde gerekli çalışmalar başlatılacaktır.

Kültür-sanat sorunlarını ele alıp çözümleyecek bir örgütsel yapının geliştirilmesi için çalışmalar yapılacaktır.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Anayasamızın öngördüğü çalışma hayatı ile ilgili yasalar öncelikle ele alınıp düzenlenecektir.

Çalışma koşulları yasalarla düzenlenmemiş olan ücretli grupları için yasal düzenlemeler yapılacaktır. Mevsimlik işçilerin, vergileri çalıştıkları süre ve koşullara göre düzenlenecektir.

Toplu iş sözleşmelerine tarafların (sendika-işveren) uyması sağlanacaktır. İstihdamda işçilerin güvencesi için önlemler alınacaktır.

Sendikalaşma özgürlüğü ve sendika seçme hakları korunacak; işçi-işveren-Hükümet üçlüsünün çalışma hayatının yönlendirilmesine ve azami işbirliği anlayış ve diyalog içinde olmasına özen gösterilecektir.

Asgari ücret saptanmasındaki yöntem adil ve dengeli ücret politikasının bir gereği olarak ele alınacak ve düzenlenecektir.

Endüstriyel Eğitim ve Verimlilik Merkezi'nin verimli çalışması ve teknik insan gücü yetiştirilmesi için özendirici önlemler alınacaktır.

Sosyal Güvenlik Fonlarının enflasyondan korunması için önlemler alınacak, fonların üyelerine olduğu kadar, ülke ekonomisine yararlı yatırımlarda kullanılmasına özen gösterilecektir.

Sosyal Sigortalar Yasası kapsamındaki malullük, yaşlılık, dulluk ve işsizlik ödenekleri günün koşullarına göre düzenlenecek, kişi sağlığının ve iş güvenliğinin işyerinde etkin biçimde sağlanması için, işyerinin düzenli denetimine gidilecektir.

Sigortasız, İhtiyat Sandığı yatırımları yapılmadan, asgari ücret altında işçi çalıştırılması önlenerek, fonlara yatırımların düzenli yapılması sağlanacaktır. Kıdem tazminatları güvence altına alınacaktır.

Çalışma Dairesi etkin bir yapıya kavuşturularak işe almalar objektif bir yapıya kavuşturulacaktır.

Sakatların istihdamı yasası titizlikle uygulanacaktır. Çalışanların çocukları için kreş ve yuvalar, gündüz bakımevleri kurulması teşvik edilecek, özel ve devlet kuruluşlarını bu faaliyet içine girmelerini sağlamak amacımız olacaktır.

Tek sosyal güvenlik sistemine geçiş hazırlıkları yapılacaktır.

Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; sözlerime son verirken, Hükümetimizin önünde bulunan yeni hizmet dönemi içerisinde siyasî istikrarı koruma, Anayasamızın öngördüğü çoğulcu demokratik düzenin, sosyal adalet ve hukukun üstünlüğü ilkelerinin Yüce Meclisimizle birlikte her yerde ve her zaman bekçiliğini yapmaya devam etme ve bu ilkeler ışığında bütün halkımıza en iyi bir biçimde hizmet verme konusundaki azim ve kararlılığımızı bir kez daha vurgulamak isterim.

Koalisyon Hükümeti olarak üzerimize düşen görev ve sorumlulukları yerine getirirken, Atatürk ilke ve devrimlerini Kıbrıs Türk Halkının birlik ve bütünlüğü ile mutluluk ve esenliğini her türlü düşünce ve parti kaygısının üstünde tutacağız.

Ozgürlük, Demokrasi ve Ulusal değerlerimizin her türlü tehlikeye karşı savunulmasında, Hükümetimiz hiçbir özveriden kaçınmayacaktır. Büyük fedakârlıklar sonucu elde edilen bu değerler bütün halkımızın ortak malı olup yüceltilip korunmalarında herkese görevler düşmektedir. Bunu gerçekleştirmenin yolu da ulusal dayanışmadır. Bu değerlerin demokrasimizin vazgeçilmez asgari müsterekleri ve temel ilkeleri olarak iktidar ve muhalefet ayırımı gözetilmeksizin herkes tarafından benimsenmesinden yanayız.

Bu duygu ve düşünceler içerisinde muhalefetle diyaloga âzen göstereceğimizi, bize yöneltilecek yapıcı ve iyiniyetli eleştiri ve uyarıları saygı ile karşılayıp bunlardan mutlaka yararlanmaya çalışacağımızı huzurlarınızda bir kez daha yineleyerek tüm çalışmalarınızda hepinize başarılar diler, saygılar sunarım. Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Başbakan.

Sayın milletvekilleri; Hükümet Programının okunmasıyla bugünkü gündemimiz tamamlanmış olmaktadır. Anayasamızın 109. maddesi gereğince Program üzerindeki görüşmelere 28 Temmuz 1985 Pazar günü saat 10.30'da yapılacak olan gelecek birleşimimizde başlanacaktır. Birleşimi burada kapatıyorum. Hepinize teşekkür ederim.

(Kapanış Saati: 17.14)

GÜNDEM:

1. Başkanlığın Genel Kurula sunuşları.
2. Hükümet Programının okunması.